YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

5 päivänä maaliskuuta 2009 *

Asiassa C-222/07,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Tribunal Supremo (Espanja) on esittänyt 18.4.2007 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 3.5.2007, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Unión de Televisiones Comerciales Asociadas (UTECA)

vastaan

Administración General del Estado,

Federación de Asociaciones de Productores Audiovisualesin

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

Radiotelevisión Españolan **(RTVE)** ja

Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisualesin **(Egeda)**

osallistuessa asian käsittelyyn,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans (esittelevä tuomari) sekä tuomarit J.-C. Bonichot, J. Makarczyk, P. Kūris ja L. Bay Larsen,

julkisasiamies: J. Kokott,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 3.7.2008 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Unión de Televisiones Comerciales Asociadas (UTECA), edustajinaan abogado S. Muñoz Machado ja procuradora M. Cornejo Barranco,

– Federación de Asociaciones de Productores Audiovisuales, edustajinaan abogado A. Albaladejo, abogado E. Klimt ja procurador A. Blanco Fernández,

– Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (Egeda), edustajinaan abogado J. Suárez Lozano ja abogado M. Benzal Medina,

– Espanjan hallitus, asiamiehenään N. Díaz Abad,

– Belgian hallitus, asiamiehenään C. Pochet, avustajanaan avocat A. Berenboom ja avocat A. Joachimowicz,

– Kreikan hallitus, asiamiehinään E.-M. Mamouna ja O. Patsopoulou,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja A.-L. During,

– Italian hallitus, asiamiehenään I. M. Braguglia, avustajanaan avvocato dello Stato F. Arena,

– Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,

– Puolan hallitus, asiamiehenään P. T. Kozek,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään E. Montaguti, R. Vidal Puig ja T. Scharf,

– EFTAn valvontaviranomainen, asiamiehinään B. Alterskjær ja L. Young,

kuultuaan julkisasiamiehen 4.9.2008 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 12 ja EY 87 artiklan sekä televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3.10.1989 annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 30.6.1997 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 97/36/EY (EYVL L 202, s. 60; jäljempänä direktiivi), 3 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa Unión de Televisiones Comerciales Asociadas (jäljempänä UTECA) nosti kanteen kuninkaan asetuksesta, jolla televisiolähetystoiminnan harjoittajille asetettiin velvoite, jonka mukaan niiden on yhtäältä osoitettava 5

prosenttia edellisen vuoden liiketoimintansa tuloista eurooppalaisten elokuvien ja lyhytelokuvien sekä tv-elokuvien tuottamisen rahoittamiseen ja toisaalta niiden on osoitettava tästä rahoituksesta 60 prosenttia teoksille, joiden alkuperäiskieli on jokin Espanjan kuningaskunnan virallisista kielistä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön säännöstö

3 Direktiivin 89/552 johdanto-osan 26. perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”jäsenvaltiot voivat antaa tarkempia tai tiukempia sääntöjä erityisesti kieliperustein, jotta tiettyjä kieliä voitaisiin suosia aktiivisesti, jos kyseiset säännöt ovat yhteisön oikeuden mukaiset, erityisesti jos niitä ei sovelleta muista jäsenvaltioista lähtöisin olevien televisiolähetysten edelleenlähettämiseen”.

4 Direktiivin 97/36 johdanto-osan seitsemännen perustelukappaleen mukaan

”uusia audiovisuaalisia palveluja koskevien lainsäädännöllisten puitteiden on oltava sopusoinnussa tämän direktiivin ensisijaisen tavoitteen kanssa, joka on palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevien oikeudellisten puitteiden luominen”.

5 Direktiivin 97/36 johdanto-osan 44 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”– – jäsenvaltiot voivat edelleen vapaasti soveltaa lainkäyttövaltaansa kuuluviin lähetystoiminnan harjoittajiin yksityiskohtaisempia tai tiukempia sääntöjä tässä direktiivissä yhteensovitetuilla aloilla, mukaan lukien muun muassa säännöt, jotka koskevat kielipoliittisten tavoitteiden saavuttamista – –”.

6 Direktiivin 97/36 johdanto-osan 45 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Euroopan audiovisuaalisen tuotannon tukemista koskevan tavoitteen saavuttamista voidaan jäsenvaltioissa edistää lähetystoimintaa harjoittavien palvelujen järjestelmän puitteissa muun muassa asettamalla eräille lähetystoiminnan harjoittajille yleisen edun mukaisia tehtäviä, mukaan lukien velvollisuus tukea huomattavasti investointeja eurooppalaiseen tuotantoon.”

7 Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on voitava antaa lainkäyttövaltaansa kuuluviin televisioyhtiöihin sovellettavia tarkempia tai tiukempia sääntöjä tässä direktiivissä tarkoitettujen alojen osalta.”

8 Direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuuksien mukaan ja tarkoituksenmukaisin keinoin, että televisiolähetystoiminnan harjoittajat varaavat 6 artiklassa tarkoitetuille eurooppalaisille teoksille suurimman osan lähetysajastaan, johon ei lueta uutisille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihdeohjelmille, mainoksille ja tekstitelevisiopalveluille ja teleostoslähetyksille varattua aikaa. Tämä osuus olisi saavutettava asteittain noudattaen tarkoituksenmukaisia perusteita ottaen huomioon televisiolähetystoiminnan harjoittajien tiedonvälityksellisen, kasvatuksellisen, kulttuurisen ja viihteen välitykseen liittyvän vastuun katsojia kohtaan.”

9 Direktiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on varmistettava mahdollisuuksien mukaan ja aiheellisin keinoin, että televisiolähetystoiminnan harjoittajat varaavat vähintään 10 prosenttia lähetysajastaan, johon ei lueta uutisille, urheilutapahtumille, kilpailunomaisille viihdeohjelmille, mainoksille, tekstitelevisiopalveluille ja teleostoslähetyksille varattua aikaa, tai vaihtoehtoisesti, jäsenvaltion harkinnan mukaan, vähintään 10 prosenttia ohjelmistobudjetistaan eurooppalaisille, televisiolähetystoiminnan harjoittajista riippumattomien tuottajien valmistamille teoksille. Tämä osuus olisi saavutettava asteittain noudattaen tarkoituksenmukaisia perusteita ottaen huomioon televisiolähetystoiminnan harjoittajien tiedonvälityksellisen, kasvatuksellisen, kulttuurisen ja viihteen välitykseen liittyvän vastuun katsojia kohtaan; se on saavutettava varaamalla asianmukainen osuus uusille ohjelmille eli ohjelmille, jotka lähetetään viiden vuoden kuluessa niiden valmistumisesta lukien.”

Kansallinen säännöstö

10 Kuninkaan asetuksella 1652/2004, joka annettiin 9.7.2004 ja jolla hyväksyttiin asetus, jolla säännellään pakollista osallistumista eurooppalaisten ja espanjalaisten elokuvien ja lyhytelokuvien sekä tv-elokuvien ennakkorahoitukseen. (Real decreto 1652/2004 por el que se aprueba el Reglamento que regula la inversión obligatoria para la financiación anticipada de largometrajes y cortometrajes cinematográficos y películas para televisión, europeos y españoles; BOE nro 174, 20.7.2004, s. 26264), osaltaan kehitetään televisio- ja elokuva-alaa koskevaa Espanjan lainsäädäntöä. Tähän lainsäädäntöön kuuluu 12.7.1994 annettu laki 25/1994, jolla saatetaan osaksi kansallista oikeusjärjestystä televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettu direktiivi 89/552/ETY (Ley 25/1994 por la que se incorpora al ordenamiento jurídico español la Directiva 89/552/CEE del Consejo, sobre la coordinación de disposiciones legales, reglamentarias y administrativas de los Estados miembros relativas al ejercicio de la actividad de radiodifusión televisiva; BOE nro 166, 13.7.1994, s. 22342), sellaisena kuin kyseinen laki on muutettuna 7.6.1999 annetulla lailla 22/1999 (BOE nro 136, 8.6.1999) ja elokuva-alan ja audiovisuaalisen alan kehittämisestä ja edistämisestä 9.7.2001 annetun lain 15/2001 (Ley 15/2001 de fomento y promoción de la cinematografía y el sector audiovisual; BOE nro 164, 10.7.2001, s. 24904) toisella lisäsäännöksellä.

11 Lain 25/1994, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 22/1999, 5 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Televisiolähetystoiminnan harjoittajien on varattava vuosittain 51 prosenttia lähetysajastaan eurooppalaisten audiovisuaalisten teosten lähettämiseen.

Tämän velvollisuuden täyttämiseksi niiden on osoitettava vuosittain vähintään 5 prosenttia edellisenä toimintavuonna saatujen tilinpäätöksen mukaisten tulojen kokonaismäärästä eurooppalaisten elokuvien ja tv-elokuvien rahoittamiseen.”

12 Lain 15/2001 toisella lisäsäännöksellä tehdyn muutoksen johdosta kyseisen lain 5 §:n 1 momentin toinen kohta korvattiin seuraavilla säännöksillä:

”Televisiolähetystoiminnan harjoittajien, jotka vastaavat ohjelmatoimituksesta sellaisten televisiokanavien osalta, joiden ohjelmistoon kuuluu ajankohtaisen tuotannon elokuvia eli elokuvia, joiden tuotantopäivästä on kulunut alle seitsemän vuotta, on osoitettava vuosittain edellisenä toimintavuotena saamiensa tilinpäätöksen mukaisten tulojen kokonaismäärästä vähintään 5 prosenttia eurooppalaisten elokuvien, lyhytelokuvien ja tv-elokuvien tuotannon ennakkorahoittamiseen, mukaan lukien elokuva-alan ja audiovisuaalisen alan kehittämisestä ja edistämisestä annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitetut tapaukset. Tästä rahoituksesta 60 prosenttia on osoitettava tuotantoon, jonka alkuperäiskieli on jokin Espanjan virallisista kielistä.

Tv-elokuvilla tarkoitetaan tässä yhteydessä audiovisuaalisia teoksia, jotka vastaavat ominaisuuksiltaan elokuvia, eli yksittäisiä, loppuratkaisun sisältäviä teoksia, joiden kesto lopullisessa versiossa on yli 60 minuuttia ja joille on ominaista, että niiden kaupalliseen hyödyntämiseen ei sisälly esittäminen elokuvateattereissa; liiketoiminnan tuloilla tarkoitetaan velvollisuuden taustalla olevan televisiokanavan tai televisiokanavien ohjelma- ja toimintatuottoja, jotka ilmenevät sen tarkastetuista tileistä.

Hallitus voi kuultuaan kaikkia asianomaisia sektoreita vahvistaa asetuksella, miten pitkä audiovisuaalisen teoksen on kestoltaan oltava, jotta sitä voitaisiin pitää tv-elokuvana.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

13 UTECA nosti Tribunal Supremossa kanteen kuninkaan asetuksesta 1652/2004. UTECA vaatii kanteessaan, ettei tätä riidanalaista kuninkaan asetusta ja sen perustana olevia oikeussäännöksiä sovelleta, koska se katsoo, että niissä asetetut investointivelvoitteet ovat sekä tiettyjen Espanjan perustuslain säännösten että tiettyjen yhteisön oikeussääntöjen vastaisia.

14 UTECA:n vaatimuksia vastustavat Administración General del Estado (Espanjan valtionhallinto), Federación de Asociaciones de Productores Audiovisuales Españoles (espanjalaisten audiovisuaalialan tuottajien yhdistys) ja Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (audiovisuaalialan tuottajien oikeuksia hallinnoiva järjestö), joista kaksi viimeksi mainittua on osallistunut asian käsittelyyn väliintulijoina puolustaakseen riidanalaisten säännösten pätevyyttä.

15 Koska Tribunal Supremolla on epäilyksiä yhtäältä siitä, millainen toimintavapaus jäsenvaltioilla on säätää tiukempia normeja direktiivissä yhteensovitetuilla aloilla, erityisesti kun otetaan huomioon kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohta, sekä toisaalta siitä, onko velvoite varata 60 prosenttia pakollisesta rahoituksesta teoksille, joiden alkuperäiskieli on jokin Espanjan kuningaskunnan virallisista kielistä, yhteensopiva EY 12 ja EY 87 artiklan kanssa, se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko – – direktiivin – – 3 artiklan mukaan sallittua se, että jäsenvaltiot velvoittavat televisiolähetystoiminnan harjoittajat osoittamaan tietyn prosenttiosuuden liiketoimintansa tuloista eurooppalaisten elokuvien ja tv-elokuvien ennakkorahoitukseen?

2) Mikäli ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko sellainen kansallinen säännös, johon sisältyy edellä esitetty ennakkorahoitusta koskeva velvoite ja jossa lisäksi varataan 60 prosenttia kyseisestä pakollisesta rahoituksesta alkuperäisiä espanjankielisiä teoksia varten, kyseisen direktiivin ja EY 12 artiklan mukainen, kun niitä tulkitaan yhdessä niiden muiden erityismääräysten kanssa, joihin kyseisessä artiklassa viitataan?

3) Merkitseekö kansallisessa säännöksessä televisiolähetystoiminnan harjoittajille asetettu velvoite, jonka mukaan niiden on osoitettava tietty prosenttisosuus liiketoimintansa tuloista elokuvien ennakkorahoitukseen ja tästä määrästä 60 prosenttia on osoitettava erityisesti alkuperäisille espanjankielisille teoksille, joita lähinnä Espanjan elokuvateollisuus tuottaa, kyseiselle teollisuudenalalle annettavaa EY 87 artiklassa tarkoitettua valtiontukea?"

Ensimmäinen ja toinen kysymys

16 Ensimmäisellä ja toisella ennakkoratkaisukysymyksellään, joita on syytä käsitellä yhdessä, kansallinen tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti, onko direktiiviä ja etenkin sen 3 artiklaa sekä EY 12 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion toimenpiteelle, jolla televisiolähetystoiminnan harjoittajat velvoitetaan osoittamaan 5 prosenttia liiketoimintansa tuloista eurooppalaisten elokuvien ja tv-elokuvien ennakkorahoitukseen ja erityisesti 60 prosenttia tästä 5 prosentista teoksille, joiden alkuperäiskieli on jokin kyseisen jäsenvaltion virallisista kielistä.

17 Aivan ensiksi on todettava, että direktiivissä ei ole säännöksiä, joissa säädeltäisiin kysymystä siitä, missä määrin jäsenvaltio voi velvoittaa televisiolähetystoiminnan harjoittajat osoittamaan tietyn osuuden liiketoimintansa tuloista eurooppalaisten elokuvien ja tv-elokuvien ennakkorahoitukseen tai elokuville, joiden alkuperäiskieli on jokin kyseisen jäsenvaltion virallisista kielistä. Erityisesti direktiivin 4 ja 5 artiklassa ei käsitellä tällaista tilannetta.

18 Lisäksi jäsenvaltiot voivat antaa direktiivin 3 artiklan 1 kohdan nojalla lainkäyttövaltaansa kuuluviin televisioyhtiöihin sovellettavia tarkempia tai tiukempia sääntöjä tässä direktiivissä tarkoitettujen alojen osalta. Tällaista toimivaltaa on kuitenkin käytettävä EY:n perustamissopimuksessa taattuja perusvapauksia noudattaen (ks. vastaavasti asia C-6/98, ARD, tuomio 28.10.1999, Kok., s. I-7599, 49 kohta ja asia C-500/06, Corporación Dermoestética, tuomio 17.7.2008, Kok., s. I-5785, 31 kohta).

19 Lopuksi on muistettava, että direktiivissä ei säädetä direktiivin kattamia aloja koskevien säännösten täydellisestä yhdenmukaistamisesta, vaan siinä säädetään vähimmäissäännöistä lähetyksille, jotka ovat Euroopan yhteisöstä peräisin ja jotka on tarkoitettu siellä vastaanotettaviksi (ks. vastaavasti asia C-412/93, Leclerc-Siplec, tuomio 9.2.1995, Kok., s. I-179, 29 ja 44 kohta ja yhdistetyt asiat C-34/95–C-36/95, De Agostini ja TV-Shop, tuomio 9.7.1997, Kok., s. I-3843, 3 kohta).

20 Tästä seuraa, että riippumatta siitä kysymyksestä, koskeeko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen jäsenvaltion toimenpide direktiivin kattamia alueita, jäsenvaltiot ovat lähtökohtaisesti edelleen toimivaltaisia toteuttamaan tällaisen toimenpiteen sillä edellytyksellä, että ne noudattavat perustamissopimuksessa taattuja perusvapauksia.

21 Näin ollen on tutkittava, taataanko kyseisellä toimenpiteellä nämä perusvapaudet.

22 Kun on kyse pääasiassa kyseessä olevan kaltaisesta jäsenvaltion toimenpiteestä siltä osin kuin siinä velvoitetaan televisiolähetystoiminnan harjoittajat osoittamaan 5 prosenttia liiketoimintansa tuloista eurooppalaisten elokuvien ja tv-elokuvien ennakkorahoitukseen, yhteisöjen tuomioistuimelle toimitettu asiakirja-aineisto ei sisällä seikkoja, joiden perusteella tällainen toimenpide olisi käytännössä jonkin perustamissopimuksessa taatun perusvapauden rajoitus.

23 On lisäksi korostettava, että direktiivin 97/36 johdanto-osan seitsemännestä ja 45 perustelukappaleesta, kun niitä luetaan yhdessä, ilmenee, että direktiivin ensisijaisena tavoitteena on palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevien oikeudellisten puitteiden luominen, ja samalla mainitaan muun muassa ”Euroopan audiovisuaalisen tuotannon tukemista” koskeva tavoite, jonka saavuttamista voidaan edistää muun muassa asettamalla ”velvollisuus tukea huomattavasti investointeja eurooppalaiseen tuotantoon”.

24 Kun sen sijaan on kyse pääasiassa kyseessä olevan kaltaisesta toimenpiteestä siltä osin kuin se koskee velvoitetta varata teoksille, joiden alkuperäiskieli on jokin kyseisen jäsenvaltion virallisista kielistä, 60 prosenttia siitä 5 prosentista liiketoiminnan tuloista, joka osoitetaan eurooppalaisten elokuvien ja tv-elokuvien ennakkorahoitukseen, tällä toimenpiteellä, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 78–87 kohdassa, rajoitetaan useita perusvapauksia, toisin sanoen palvelujen tarjoamisen vapautta, sijoittautumisvapautta, pääomien vapaata liikkuvuutta ja työntekijöiden vapaata liikkuvuutta.

25 Tällainen perustamissopimuksessa taattujen perusvapauksien rajoitus voi kuitenkin olla perusteltua, jos se vastaa yleistä etua koskevia pakottavia syitä, kunhan tämä rajoitus on omiaan varmistamaan sillä tavoiteltavan päämäärän saavuttamisen eikä se mene pidemmälle kuin on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi (asia C-250/06, United Pan-Europe Communications Belgium ym., tuomio 13.12.2007, Kok., s. I-11135, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 Espanjan hallituksen mukaan pääasiassa kyseessä olevan toimenpiteen perustana ovat Espanjan monikielisyyden puolustamista koskevat kulttuuriset syyt.

27 Tältä osin on muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut jäsenvaltion tavoitteleman sellaisen päämäärän, joka koskee jäsenvaltion yhden tai useamman virallisen kielen puolustamista ja edistämistä, olevan yleistä etua koskeva pakottava syy (ks. vastaavasti asia C-379/87, Groener, tuomio 28.11.1989, Kok., s. 3967, Kok. Ep. X, s. 275, 19 kohta ja em. asia United Pan-Europe Communications Belgium ym., tuomion 43 kohta).

28 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 91 kohdassa, myös yhteisön lainsäätäjä on katsonut tällaisen päämäärän olevan oikeutettu, kuten ilmenee direktiivin 89/552 johdanto-osan 26. perustelukappaleesta ja direktiivin 97/36 johdanto-osan 44 perustelukappaleesta.

29 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen jäsenvaltion toimenpiteen voidaan katsoa olevan omiaan varmistamaan tällaisen päämäärän saavuttaminen siltä osin kuin toimenpiteellä asetetaan velvollisuus sijoittaa elokuviin ja tv-elokuviin, joiden alkuperäiskieli on jokin kyseisen jäsenvaltion virallisista kielistä.

30 Pääasian tosiseikkojen perusteella ei myöskään voida katsoa, että tällainen toimenpide menee pidemmälle kuin on tarpeen tämän päämäärän saavuttamiseksi.

31 Kun televisiolähetystoiminnan harjoittajat velvoitetaan varaamaan teoksille, joiden alkuperäiskieli on jokin kyseisen jäsenvaltion virallisista kielistä, 60 prosenttia siitä 5 prosentista liiketoiminnan tuloista, joka osoitetaan eurooppalaisten elokuvien ja tv-elokuvien ennakkorahoitukseen, pääasiassa kyseessä olevan kaltainen jäsenvaltion toimenpide koskee lopulta 3:a prosenttia näiden televisiolähetystoiminnan harjoittajien liiketoiminnan tuloista. Yhteisöjen tuomioistuimelle toimitettu asiakirja-aineisto ei kuitenkaan sisällä mitään seikkoja, joiden perusteella voitaisiin päätellä, että tällainen prosenttiosuus ei olisi oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään.

32 Toisin kuin Euroopan yhteisöjen komissio väittää, pääasiassa kyseessä olevan kaltainen jäsenvaltion toimenpide ei myöskään mene pidemmälle kuin on tarpeen tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi ainoastaan sillä perusteella, että siinä ei määritellä kriteerejä, joiden perusteella kyseessä olevan teokset voidaan katsoa ”kulttuurituotteiksi”.

33 Koska kieli ja kulttuuri liittyvät läheisesti toisiinsa, kuten muistutetaan kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskevassa yleissopimuksessa, joka tehtiin Unescon Pariisissa 20.10.2005 pidetyssä yleiskokouksessa ja jonka neuvosto on hyväksynyt yhteisön nimissä 18.5.2006 tekemällään päätöksellä 2006/515/EY (EUVL L 201, s. 15) ja jonka johdanto-osan 14. kappaleessa todetaan, että ”kielten moninaisuus on kulttuurisen moninaisuuden perustekijä”, ei voida katsoa, että jäsenvaltion tavoittelemaan päämäärään, joka on jäsenvaltion yhden tai useamman virallisen kielen puolustaminen ja edistäminen, on välttämättä liitettävä muita kulttuuriin liittyviä kriteerejä, jotta se voi oikeuttaa jonkin perustamissopimuksessa taatun perusvapauden rajoittamisen. Komissio ei myöskään ole pystynyt täsmentämään nyt esillä olevassa asiassa, mitkä näiden kriteerien olisi konkreettisesti oltava.

34 Pääasiassa kyseessä olevan kaltainen jäsenvaltion toimenpide ei myöskään mene pidemmälle kuin on tarpeen tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi ainoastaan sillä perusteella, että kyseessä olevan rahoituksen saajista suurin osa on kyseisessä valtiossa sijaitsevia elokuvia tuottavia yrityksiä.

35 Kuten julkisasiamies on katsonut ratkaisuehdotuksensa 110 kohdassa, tällaiseen toimenpiteeseen liittyvä kriteeri on kielellinen.

36 Se seikka, että tällainen kriteeri voi muodostaa edun elokuvia tuottaville yrityksille, jotka työskentelevät kyseisessä kriteerissä tarkoitetulla kielellä ja joista suurin osa voi siksi olla käytännössä lähtöisin jäsenvaltiosta, jossa kyseinen kieli on virallinen kieli, kuuluu erottamattomasti tavoiteltuun päämäärään. Tällainen seikka ei voi sellaisenaan olla osoitus siitä, että pääasiassa kyseessä oleva toimenpide ei ole oikeasuhtainen, sillä muuten vaarana on, että poistetaan merkitys siltä, että jäsenvaltion tavoittelema päämäärä, joka koskee yhden tai useamman virallisen kielensä puolustamista ja edistämistä, on tunnustettu yleistä etua koskevaksi pakottavaksi syyksi.

37 Siltä osin kuin on kyse EY 12 artiklasta, jonka tulkitsemista kansallinen tuomioistuin niin ikään on pyytänyt ja jossa vahvistetaan kaiken kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kiellon periaate, on muistettava, että tätä määräystä voidaan soveltaa itsenäisesti ainoastaan sellaisiin yhteisön oikeuden sääntelemiin tilanteisiin, joita varten perustamissopimuksessa ei ole erityisiä syrjinnän kieltäviä sääntöjä (asia C-40/05, Lyyski, tuomio 11.1.2007, Kok., s. I-99, 33 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 Syrjintäkiellon periaate on kuitenkin toteutettu työntekijöiden vapaan liikkuvuuden, sijoittautumisvapauden, palvelujen vapaan liikkuvuuden ja pääomien vapaan liikkuvuuden alalla EY 39 artiklan 2 kohdalla sekä EY 43, EY 49 ja EY 56 artiklalla (ks. EY 39 artiklan 2 kohdan osalta em. asia Lyyski, tuomion 34 kohta, EY 49 artiklan osalta asia C-289/02, AMOK, tuomio 11.12.2003, Kok., s. I-15059, 26 kohta ja EY 43 ja EY 56 artiklan osalta asia C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze ym., tuomio 10.1.2006, Kok., s. I-289, 99 kohta).

39 Koska edellä esitetystä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisella jäsenvaltion toimenpiteellä ei rikota näitä perustamissopimuksen määräyksiä, sillä ei näin ollen voida myöskään katsoa rikottavan EY 12 artiklaa.

40 Näin ollen ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiiviä ja etenkin sen 3 artiklaa sekä EY 12 artiklaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion toimenpiteelle, jolla televisiolähetystoiminnan harjoittajat velvoitetaan osoittamaan 5 prosenttia liiketoimintansa tuloista eurooppalaisten elokuvien ja tv-elokuvien ennakkorahoitukseen ja erityisesti 60 prosenttia tästä 5 prosentista teoksille, joiden alkuperäiskieli on jokin kyseisen jäsenvaltion virallisista kielistä.

Kolmas kysymys

41 Kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti, onko EY 87 artiklaa tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen jäsenvaltion toimenpide, jolla televisiolähetystoiminnan harjoittajat velvoitetaan osoittamaan 5 prosenttia liiketoimintansa tuloista eurooppalaisten elokuvien ja tv-elokuvien ennakkorahoitukseen ja erityisesti 60 prosenttia tästä 5 prosentista teoksille, joiden alkuperäiskieli on jokin kyseisen jäsenvaltion virallisista kielistä, merkitsee kyseisen jäsenvaltion elokuva-alalle annettavaa valtiontukea.

42 On muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kaikkien EY 87 artiklassa tarkoitettujen edellytysten on täytyttävä, jotta kyseessä voisi olla valtiontuki, eli ensinnäkin kyseessä on oltava valtion toimenpide tai valtion varoilla toteutettu toimenpide, toiseksi kyseisen toimenpiteen on oltava omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, kolmanneksi toimenpiteellä on annettava etua sille, joka on toimenpiteen kohteena, ja neljänneksi toimenpiteen on vääristettävä tai uhattava vääristää kilpailua (asia C-280/00, Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg, tuomio 24.7.2003, Kok., s. I-7747, 74 ja 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee erityisesti, että EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina tukina on pidettävä ainoastaan suoraan tai välillisesti valtion varoista myönnettyjä etuja. Tässä määräyksessä tehty ero ”jäsenvaltion myöntämän tuen” ja ”valtion varoista” myönnetyn tuen välillä ei merkitse sitä, että kaikki valtion myöntämät edut olisivat tukea riippumatta siitä, onko ne rahoitettu valtion varoista, vaan erottelun tarkoituksena on ainoastaan sisällyttää tuen käsitteeseen valtion suoraan myöntämät edut ja valtion nimeämiensä tai perustamiensa julkisten tai yksityisten elinten välityksellä myöntämät edut (asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok., s. I-2099, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

44 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisesta jäsenvaltion toimenpiteestä seuraavaa etua saman jäsenvaltion elokuva-alalle ei kuitenkaan voida pitää etuna, jonka jäsenvaltio on

myöntänyt suoraan tai nimeämiensä tai perustamiensa julkisten tai yksityisten elinten välityksellä.

45 Tällainen etu seuraa nimittäin yleisestä säännöksestä, jolla televisiolähetystoiminnan harjoittajat, riippumatta siitä, ovatko ne julkisia tai yksityisiä, velvoitetaan osoittamaan osuus liiketoimintansa tuloista elokuvien ja tv-elokuvien ennakkorahoitukseen.

46 Lisäksi vaikka pääasiassa kyseessä olevan kaltaista jäsenvaltion toimenpidettä sovelletaan julkisen televisiolähetystoiminnan harjoittajiin, ei voida katsoa, että kyseessä oleva etu riippuu julkisen vallan tällaisiin toimijoihin kohdistamasta valvonnasta tai julkisen vallan asettamista, kyseisiä toimijoita koskevista säännöistä (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 67/85, 68/85 ja 70/85, Kwekerij van der Kooy ym. v. komissio, tuomio 2.2.1988, Kok., s. 219, 37 kohta).

47 Näin ollen kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että EY 87 artiklaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen jäsenvaltion toimenpide, jolla televisiolähetystoiminnan harjoittajat velvoitetaan osoittamaan 5 prosenttia liiketoimintansa tuloista eurooppalaisten elokuvien ja tv-elokuvien ennakkorahoitukseen ja erityisesti 60 prosenttia tästä 5 prosentista teoksille, joiden alkuperäiskieli on jokin kyseisen jäsenvaltion virallisista kielistä, ei merkitse kyseisen jäsenvaltion elokuva-alalle annettavaa valtiontukea.

Oikeudenkäyntikulut

48 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3.10.1989 annettua neuvoston direktiiviä 89/552/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 30.6.1997 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 97/36/EY, ja etenkin sen 3 artiklaa sekä EY 12 artiklaa on tulkittava siten, että ne eivät ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion toimenpiteelle, jolla televisiolähetystoiminnan harjoittajat velvoitetaan osoittamaan 5 prosenttia liiketoimintansa tuloista eurooppalaisten elokuvien ja tv-elokuvien ennakkorahoitukseen ja erityisesti 60 prosenttia tästä 5 prosentista teoksille, joiden alkuperäiskieli on jokin kyseisen jäsenvaltion virallisista kielistä.**

2) **EY 87 artiklaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen jäsenvaltion toimenpide, jolla televisiolähetystoiminnan harjoittajat velvoitetaan osoittamaan 5 prosenttia liiketoimintansa tuloista eurooppalaisten elokuvien ja tv-elokuvien ennakkorahoitukseen ja erityisesti 60 prosenttia tästä 5 prosentista teoksille, joiden alkuperäiskieli on jokin kyseisen jäsenvaltion virallisista kielistä, ei merkitse kyseisen jäsenvaltion elokuva-alalle annettavaa valtiontukea.**

Allekirjoitukset